

ØKOLOGISKE ARGUMENTER TIL MIDDAGS- BORDET

Føler du dig klædt på til at snakke om økologi? Til for eksempel at svare på, hvorvidt økologi kan brødføde verden, om økologi er bæredygtigt eller lig med god dyrevelfærd? Hvis du oplever, at du skal forsvare, hvorfor du vælger økologi – eller bare gerne vil blive lidt klogere – så giver vi dig her argumenterne, du skal bruge, hvis folk omkring dig begynder at skyde med skarpt mod økologien.

PÅSTAND:

ØKOLOGI KAN IKKE BRØDFØDE HELE VERDEN

DET KORTE SVAR

Jo – men det kræver, at vi gentænker vores fødevarer-system. I dag bruges en stor del af verdens landbrugsareal, cirka 77 procent, til at dyrke afgrøder til dyrefoder og afgræsning af dyr. I Danmark er det cirka 80 procent af det danske landbrugsareal. Samtidig går omkring en tredjedel af alle fødevarer, der produceres globalt, til spilde. Med et fødevarer-system, hvor vi dyrkede flere afgrøder direkte til mennesker samt mindskede verdens madspild, så ville alle fødevarer kunne produceres økologisk.

Forsøg med økologisk landbrug i troperne viser desuden, at den økologiske metode styrker jordens frugtbarhed og giver højere udbytte fra markerne end de konventionelle.

DET LANGE SVAR

Det er sandt, at økologisk produktion har et større arealkrav end konventionel produktion, samt at der kommer færre afgrøder ud af en økologisk mark sammenlignet med en konventionel i Danmark. En analyse foretaget af Danmarks Naturfredningsforening viser dog, at der produceres lige meget mad pr. hektar i det økologiske og konventionelle landbrug. Det skyldes, at økologerne producerer mere mad direkte til mennesker i form af frugt, grønt, kartofler og brødkorn. Og dét er en vigtig pointe. For det er sandt, at hvis vi forvandlede hele den konventionelle produktion til økologisk produktion, sådan som den ser ud i dag, så ville den økologiske blive udfordret i at kunne brødføde verden. Men det er ikke det, Økologisk Landsforening arbejder for. For at have en bæredygtig og klimavenlig produktion er vi nemlig nødt til at nedsætte vores forbrug af kød- og mejeriprodukter. I dag bruges en stor del af verdens landbrugsareal, cirka 77 procent, til at dyrke afgrøder til dyrefoder og afgræsning af dyr. I Danmark er det cirka 80 procent af det danske landbrugsareal. Det er alt for meget. Ved at nedsætte kødforbruget til gavn for blandt andet klima ville der kunne dyrkes mere landbrugsareal med afgrøder til mennesker – og det skal være økologisk – samt der kunne udlægges mere areal til vild natur.

Derudover går cirka en tredjedel af alle fødevarer, der produceres globalt, i dag til spilde eller ender som affald i processen fra jord til bord. Både madspild og fødevaretab øger risikoen for fødevarer-usikkerhed, fejlernæring og uforholdsmæssigt stort vandforbrug i en tid, hvor der er stigende sult i verden. Ved at sætte ind overfor denne udfordring, vil vi kunne brødføde langt flere mennesker.

Forsøg med økologisk landbrug i troperne viser desuden, at den økologiske metode styrker jordens frugtbarhed og derved giver bedre udbytte fra markerne end de konventionelle, hvorfor det både giver mere mad på bordet til farmerfamilierne og flere afgrøder at sælge på markedet.

Kilder: Økologisk Landsforening, Danmarks Naturfredningsforening, Det Europæiske Råd, Our World In Data

PÅSTAND:

ØKOLOGI ER IKKE BÆREDYGTIGT

Bæredygtighed handler om at opfylde menneskers behov nu og her uden at kompromittere fremtidige generationers evne til at opfylde deres behov. Økologi er netop et helhedssyn med principper om en omsorgsfuld og retfærdig omgang med jorden og hinanden. Det holistiske syn er det vigtigste ved økologien og dét, som gør det bæredygtigt, da det er et system, som forsøger at løse flere kriser sammen. Økologi kan produceres uden syntetiske pesticider og derved sikre renere fødevarer og grundvand for vores sundhed og natur. Økologi kan sikre en mere naturlig dyrevelfærd, hvor blandt andet antibiotikaforbruget er lavere, hvilket kan være vigtigt i kampen mod antibiotikaresistens hos mennesker. Økologi kan sikre bedre biodiversitet, da der er 30 procent mere biodiversitet på økologiske marker end konventionelle. Økologi kan skabe højere udbytte fra marker i tropene, hvilket kan skabe mere social retfærdighed i nogle af verdens fattigste lande.

Kilder: Økologisk Landbrug, Danmarks Naturfredningsforening

PÅSTAND:

ØKOLOGISKE FØDEVARER ER IKKE SUNDERE END KONVENTIONELLE

Det er sandt, at det ikke er bevist, at økologiske fødevarer er 'sundere' end konventionelle. Men ved at spise økologisk sparer du dig selv – og miljøet – for syntetiske pesticidrester. Økologiske afgrøder er nemlig dyrket uden sprøjtemidler, og derfor indeholder økologiske fødevarer meget sjældent pesticidrester. Hvis det er tilfældet, at der måles pesticidrester på økologiske fødevarer, så er det kontaminering fra det konventionelle landbrug – enten fra en konventionel nabomark eller fordi sprøjtemidler kan føres over lange afstande med luften og afsættes på afgrøder flere kilometer væk. Der er dog løbende overvågning, hvorfor det er sjældent, at der findes sprøjtemiddelrester i økologiske fødevarer.

Når du vælger økologiske fødevarer, sparer du også dig selv for genmodificerede (GMO) ingredienser, eller kød, mælk og æg fra dyr, som har fået genmodificeret foder. I økologiske fødevarer sparer du ligeledes dig selv for tilsætningsstoffer, da der kun må bruges en begrænset mængde tilsætningsstoffer i forhold til konventionelle fødevarer.

Kilde: Fødevestyrelsen, Aarhus Universitet - Institut for Miljøvidenskab

PÅSTAND:

ØKOLOGI ER IKKE GODT FOR KLIMAET

Økologisk landbrugsdrift indeholder markante fordele for klimaet, men der er også udfordringer. Fravalget af energikrævende kunstgødning og pesticider samt et generelt mindre forbrug af gødning er godt for klimaet. Økologer dyrker også mange efterafgrøder og flerårige græsmarker, som trækker CO₂ ud af luften. Krav om afgræsning og hjemmedyrket grovfoder sikrer en klimamæssigt bedre balance mellem dyr og marker og mellem kød og plantebaseret mad på den økologiske tallerken. Blandt klimaudfordringerne er et typisk lavere udbytte i mark og stald samt mekanisk jordbearbejdning. Disse udfordringer arbejder økologien på at udbedre.

Kilder: Økologisk Landsforening, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

PÅSTAND:

DET ER DYRERE AT KØBE ØKOLOGISKE FØDEVARER END KONVENTIONELLE

Det er sandt, at økologiske fødevarer ofte er dyrere end konventionelle. Det svinger dog fra produkt til produkt, hvor meget højere prisen er. Typisk vil forskellen på prisen i grøntsagsafdelingen være mindre end i køddisken, hvor den er størst. Prisforskellen skyldes, at produkter, som er produceret med bedre dyrevelfærd, ofte koster mere, fordi dyrene skal have mere plads, adgang til det fri, får økologisk foder og ofte er længere tid i produktionen.

Kilde: Dyrenes Beskyttelse

PÅSTAND:

ØKOLOGISKE PRODUKTIONSDYR HAR DET IKKE BEDRE END KONVENTIONELLE PRODUKTIONSDYR

DET KORTE SVAR:

Økologiske dyr får, sammenlignet med konventionelt opdrættede dyr, typisk mere dagslys, frisk luft, plads til at udfolde sig på og større mulighed for at udfolde artsspecifik adfærd. Der er nemlig i økologireglerne krav om, at dyrene skal have økologisk foder, plads, lys, luft, adgang til udendørsarealer, læ, skygge og mulighed for at pleje deres hud og fjer. Økologisk kalve og pattegrise går desuden længere tid sammen med koen og soen.

DET LANGE SVAR:

Om økologiske produktionsdyr har det bedre end konventionelle er et spørgsmål om, hvordan man opfatter god dyrevelfærd. Handler det om, hvorvidt produktionsdyrene har mulighed for at udøve naturlig adfærd eller om, hvorvidt dødelighedsprocenten er så lav som mulig? Hvis det handler om det første, så er dyrevelfærden højere ved økologisk produktion, da økologiske dyr, sammenlignet med konventionelt opdrættede dyr, typisk får mere dagslys, frisk luft og plads til at udfolde sig på. Der er nemlig i økologireglerne krav om, at dyrene skal have økologisk foder, plads, lys, luft, adgang til udendørsarealer, læ, skygge og mulighed for at pleje deres hud og fjer. Der er derimod ikke et krav i konventionel produktion om, at produktionsdyrene skal kunne komme udenfor. Økologisk kalve og pattegrise går desuden længere tid sammen med koen og soen. De økologiske krav til opdræt af dyr udspringer af et ønske om at understøtte dyrenes naturlige adfærd.

Hvis dyrevelfærd derimod handler om lav dødelighed, så er det sandt, at dødelighed blandt økologiske pattegrise er højere end ved konventionelle. Det skyldes blandt andet, at det kan være sværere at overvåge dyr i fritgående produktionssystemer, så når søerne lever et mere naturligt liv på marken i hytter, er det sværere at overvåge fødslen.

Dyrenes Beskyttelse anbefaler, at dansk fødevarerproduktion bliver omlagt til økologi eller friland for at sikre naturlig fødevarerproduktion som et middel til højere dyrevelfærd.

Kilder: Fødevarestyrelsen, Landbrug og Fødevarer, Dyrenes Beskyttelse